

Zpr@vodaj

ČSSZ

Jak podat žádost, [str. 1](#) • Vyřízení žádosti a výplata dávky, [str. 2](#)

Pozůstalostní důchody souhrnně, od žádosti až po výplatu

Těžká chvíle v životě nastává, když dojde k úmrtí v rodině a přijdeme tak o manžela/manželku či partnera/partnerku. Pozůstalou osobu pak čeká mnoho složitých situací a kromě samotného vyrovnání se ztrátou je třeba řešit i úřední záležitosti. Jednou z nich může být žádost o vdovský či vdovecký důchod.

Nárok a podmínky

Vdovské a vdovecké důchody patří společně se sirotčími důchody mezi takzvané pozůstalostní důchody a poskytují se ovdovělým osobám (pozn. o sirotčích jsme již psali dříve). Vdova nebo vdovec (nově též včetně partnerů, registrovaných partnerů) má nárok na pozůstalostní důchod, pokud:

- zemřelou osobou byl manžel/manželka, partner/partnerka nebo registrovaný partner/registrovaná partnerka,
- zemřelá osoba pobírala starobní nebo invalidní důchod nebo splnila podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na důchod ke dni úmrtí (pokud ještě nebyla poživatелеm důchodu),
- manželství, registrované partnerství nebo partnerství trvalo v době úmrtí.

V případě, že osoba zemřela v důsledku pracovního úrazu, se podmínka získání potřebné doby pojištění nezjišťuje.

Nárok na vdovský/vdovecký důchod nevznikne, pokud bylo manželství, registrované partnerství nebo partnerství ukončeno (rozvodem nebo zrušením), stejně tak nenáleží důchod po druhovi či družce

(ani v případě dlouhodobého soužití a společné výchovy dětí). Uzavřením nového manželství (partnerství nebo registrovaného partnerství) nárok na vdovský/vdovecký důchod zanikne.

Žádost o důchod je možné podat i zpětně. Vdovský/vdovecký důchod bude přiznán od data vzniku nároku. Limitem pro výplatu splátek důchodu je maximálně 5 let zpět, poté dochází k zániku nároku na výplatu jednotlivých splátek.

Jak požádat o důchod

O důchod může pozůstalý zažádat online v elektronické podobě prostřednictvím ePortálu ČSSZ s využitím

elektronické identifikace, případně lze žádost vyřídit osobně (nebo v zastoupení zmocněnce na základě plné moci) na kterékoliv správě sociálního zabezpečení, kde ji pozůstalá osoba (její zástupce) sepíše společně s pracovníkem oddělení důchodového pojištění. Takovou žádost lze podat kterýkoliv úřední den. Obecně se doporučuje využít k tomu [objednávkového systému ČSSZ](#), aby měl žadatel jistotu vyhrazeného času na vyřízení žádosti, jelikož její sepsání je časově náročný úkon.

pokračování na straně 2...

Co je třeba k žádosti:

- doklad totožnosti (občanský průkaz, pas či povolení k pobytu),
- úmrtí list zesnulého,
- oddací list (pokud si OSSZ nemůže údaje ověřit sama v evidenci obyvatel).

Pokud zemřelá osoba ještě nepobírala důchod, je navíc potřeba předložit veškeré doklady, které by se předkládaly v případě její žádosti o starobní (příp. invalidní) důchod. Jedná se zejména o doklady k doplnění dob důchodového pojištění (o době studia, o době vojenské služby, doklady prokazující výchovu dětí nebo péči o ně atp.), které obvykle ČSSZ nemá ve své evidenci.

Vyřízení žádosti a případné námítky

Lhůta pro vyřízení žádosti o důchod činí 90 dnů. Poté, co bude žádost vyřízena, obdrží žadatel písemné rozhodnutí o přiznání důchodu s informací o jeho výši a datu, kdy se začne vyplácet. V případě nesplnění podmínek pro nárok na důchod obdrží žadatel rozhodnutí o zamítnutí žádosti.

Pokud žadatel s rozhodnutím nesouhlasí, může proti němu podat písemné námítky, a to v termínu do 30 dnů od jeho doručení. Ty podává buď přímo u ČSSZ, nebo prostřednictvím kterékoliv správy sociálního zabezpečení. Využit lze také odeslání datovou schránkou či e-mailem podepsaným uznávaným elektronickým podpisem.

Z podání musí být patrné, které rozhodnutí je napadáno, v čem je spatřena jeho nezákonnost a čeho se žadatel domáhá. V případě nesouhlasu s výsledkem námitkového řízení je další možností podání správní žaloby.

Výše důchodu

Výši vdovského/vdoveckého důchodu ovlivňuje především délka doby

důchodového pojištění zemřelé osoby a výše jejich výdělků dosažených v rozhodném období. Důchod se skládá ze základní výměry (10 % průměrné mzdy měsíčně) a procentní výměry. Procentní výměra je u každého jiná a závisí na tom, jaká byla výše procentní výměry důchodu zemřelé osoby (nebo na jakou výši důchodu by měla zemřelá osoba nárok). Konečná výše vdovského/vdoveckého důchodu závisí na tom, jestli pozůstalá osoba pobírá starobní nebo invalidní důchod.

i Průměrná výše vdovského důchodu dosahovala 13 044 Kč, průměrná výše vdoveckého důchodu dosahovala 11 847 Kč (sólo důchody, informace ke konci roku 2024).

Pokud pozůstalá osoba nepobírá svůj starobní nebo invalidní důchod, pak platí, že procentní výměra vdovského/vdoveckého důchodu činí 50 % procentní výměry důchodu zemřelého ke dni úmrtí (buď který pobíral, nebo který by mu náležel). K tomu náleží základní výměra, která je stejná jako u ostatních důchodů.

Pokud pozůstalá osoba pobírá svůj starobní nebo invalidní důchod, dojde po výpočtu procentní výměry vdovského/vdoveckého důchodu k porovnání s výší pobíraného důchodu pozůstalé osoby s tím, že následně náleží celá vyšší procentní výměra a polovina z nižší procentní výměry. K tomu náleží jen jedna základní výměra, která je stejná jako u ostatních důchodů.

Výplata dávký

Výplata vdovského/vdoveckého důchodu náleží standardně po dobu jednoho roku od smrti manžela/manželky, partnera/partnerky nebo registrovaného partnera/registerované partnerky a je vyplácen v pravidelných měsíčních lhůtách

(bezhotovostně na bankovní účet klienta nebo hotově prostřednictvím České pošty).

Po uplynutí této doby pokračuje výplata vdovského/vdoveckého důchodu jen v přesně vymezených případech, tj. pokud pozůstalá osoba:

- stará se o nezaopatřené dítě (nezletilé dítě nebo student do 26 let věku),
- pečuje o dítě, příp. ve společné domácnosti o svého rodiče nebo o rodiče zemřelého, kteří jsou závislí na její pomoci ve stupni II, III nebo IV,
- je sama invalidní pro invaliditu třetího stupně,
- dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Důchod poté pozůstalý pobírá, dokud splňuje stanovené podmínky. V písemném rozhodnutí zasílaném ČSSZ je uvedena informace o termínu, ve kterém bude důchod vyplácen.

Poznámka: Nárok na případný budoucí vdovský/vdovecký důchod zaniká nejen ukončením manželství/partnerství, ale také v případě, pokud byla osoba uznána trestně odpovědnou (vinnou) na úmrtí manžela/manželky či partnera/partnerky.

V případě, že pozůstalé osobě nárok na vdovský/vdovecký důchod zanikne, může být opět obnoven, pokud pozůstalá osoba splní některou z výše uvedených podmínek nejpozději do 5 let od zániku dřívějšího nároku na pozůstalostní důchod. K obnovení nároku na pozůstalostní důchod nedochází automaticky, pozůstalá osoba o něj musí požádat na kterékoliv okresní správě sociálního zabezpečení. ■